

**บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ**  
**พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘**

**ความเป็นมา**

คณะรัฐมนตรีที่มี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติเป็นฉบับแรก คือ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีก ๒ ครั้ง ในสมัยคณะรัฐมนตรีที่มี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และในสมัยคณะรัฐมนตรีที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

กฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมอีก ๒ ฉบับตามลำดับดังต่อไปนี้

**๑. พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗**

ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๑๘ ก วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรี

**เหตุผลในการประกาศใช้**

โดยที่กฎหมายเกี่ยวกับข้าราชการตำรวจซึ่งประกอบด้วยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ พระราชบัญญัติยศตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ (ฉบับที่ ๒) ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ทำให้มีบทบัญญัติหลายประการไม่เหมาะสมแก่การพัฒนาระบบงานของตำรวจในสภาพการณ์ปัจจุบัน ดังนั้นจึงสมควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวโดยนำมาบัญญัติรวมไว้เป็นกฎหมายฉบับเดียวให้ครอบคลุมทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการตำรวจ โดยกำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและกองบัญชาการเพื่อกระจายอำนาจไปยังกองบัญชาการมากขึ้น โดยให้มีคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการตำรวจ เพื่อเป็นแนวทางการบริหารราชการและการดำเนินงานของข้าราชการตำรวจให้เป็นไปตามนโยบายนั้น และกำหนดให้การบริหารงานบุคคลเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) โดยเฉพาะอันมีผลให้การจัดระบบไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการบริหารราชการ การบริหารงานบุคคล การบังคับบัญชาการแต่งตั้งและโยกย้ายหรือการดำเนินการทางวินัยเกิดความเป็นธรรม ความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีตำแหน่งข้าราชการตำรวจประเภทไม่มียศและกำหนดตำแหน่งพนักงานสอบสวนแยกต่างหากจากตำแหน่งข้าราชการตำรวจที่มีอยู่เดิม เพื่อเป็นการพัฒนางานสอบสวนซึ่งถือเป็นกระบวนการยุติธรรมในเบื้องต้นที่สำคัญตลอดจนจัดให้มีกองทุน เพื่อสนับสนุนและพัฒนางานเกี่ยวกับการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา อันจะทำให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมในส่วนซึ่งข้าราชการตำรวจเป็นผู้รับผิดชอบมีศักยภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

## สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๗ ลักษณะ ซึ่งมีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๒๘ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกกฎหมาย จำนวน ๑๗ ฉบับ (มาตรา ๓)

๑) พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑

๒) พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๑

๓) ประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๘ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

๔) พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

๕) พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๘

๖) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗

๗) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗

๘) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๗๙

๙) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๔๘๐

๑๐) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๔๙๓

๑๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๙๕

๑๒) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ (ฉบับที่ ๗) พุทธศักราช ๒๔๙๗

๑๓) พระราชบัญญัติยศตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๘๐

๑๔) พระราชบัญญัติยศตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๕

๑๕) พระราชบัญญัติยศตำรวจ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๔

๑๖) พระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

๑๗) พระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจ (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๓

๒. กำหนดบทนิยามความหมาย คำว่า “ข้าราชการตำรวจ” “ประธานกรรมการ” “กรรมการกองทุน” “กองบัญชาการ” และ “กองบังคับการ” (มาตรา ๔)

๓. ลักษณะ ๑ บททั่วไป ได้กำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี โดยมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

๔. ลักษณะ ๒ การจัดระเบียบราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จัดแบ่งส่วนราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและกองบัญชาการ โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นหัวหน้าส่วนราชการ และมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ส่วนกองบัญชาการให้ผู้บัญชาการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจ และรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้น

๕. ลักษณะ ๓ คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ คณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ต.ช.” มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการตำรวจและกำกับดูแลสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบแบบแผน มติคณะรัฐมนตรี และกฎหมาย นอกจากนี้ได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ พร้อมทั้งอำนาจหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่ง

๖. ลักษณะ ๔ ยศตำรวจและชั้นข้าราชการตำรวจ ได้กำหนดลำดับยศของตำรวจและชั้นข้าราชการตำรวจ พร้อมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งยศตำรวจในลำดับชั้นต่าง ๆ

๗. ลักษณะ ๕ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ เกี่ยวกับให้มีคณะกรรมการข้าราชการตำรวจคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ตร.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ เลขานุการ ก.พ.

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จเรตำรวจแห่งชาติ และรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการข้าราชการตำรวจ โดยตำแหน่ง และกรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

๘. ลักษณะ ๖ ระเบียบข้าราชการตำรวจ แบ่งเป็น ๑๐ หมวด ได้แก่ หมวด ๑ ว่าด้วยตำแหน่งและการกำหนดตำแหน่ง หมวด ๒ ว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้งและการเลื่อนตำแหน่ง หมวด ๓ ว่าด้วยเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งและเงินเพิ่ม หมวด ๔ ว่าด้วยการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน หมวด ๕ ว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัย หมวด ๖ ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย หมวด ๗ ว่าด้วยการออกจากราชการ หมวด ๘ ว่าด้วยการอุทธรณ์ หมวด ๙ ว่าด้วยการร้องทุกข์ และหมวด ๑๐ ว่าด้วยเครื่องแบบตำรวจ

๙. ลักษณะ ๗ กองทุนเพื่อการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา เกี่ยวกับให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรียกว่า “กองทุนเพื่อการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนงานสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา

๑๐. บทเฉพาะกาล กรณีการใดที่อยู่ระหว่างดำเนินการหรือเคยดำเนินการได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ กฎหมายว่าด้วยยศตำรวจ และกฎหมายว่าด้วยเครื่องแบบตำรวจ ที่ใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและมีได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ จะดำเนินการได้ประการใด ให้เป็นไปตามที่ ก.ตร. กำหนด ซึ่งต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย

## **๒. พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔**

ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๑๗ ก วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรี

### **เหตุผลในการประกาศใช้**

โดยที่ข้าราชการตำรวจมีภารกิจหลักในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและปราบปราม การกระทำความผิดทางอาญา และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ สมควรมีบัญชีอัตราเงินเดือนและบัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งเป็นการเฉพาะ รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างระบบเงินเดือนของข้าราชการตำรวจบางตำแหน่งให้ได้รับเงินเดือนที่สูงขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

### **สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ**

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๗ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เรื่องอัตราเงินเดือน และอัตราเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการตำรวจให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

๒. ให้ยกเลิกความใน (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) และ (๑๑) ของวรรคหนึ่ง ของมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เรื่องยศและระดับเงินเดือนของข้าราชการตำรวจให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๓. ให้เพิ่มความตามมาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้ เป็นวรรคสี่และวรรคห้า ของมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เรื่องสิทธิได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นของข้าราชการตำรวจ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ตร. กำหนด

### ๓. พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๔๓ ก วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑๐

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรี

#### เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรปรับอัตราเงินเดือนของข้าราชการตำรวจให้เหมาะสม เป็นธรรม และได้มาตรฐาน โดยคำนึงถึงค่าครองชีพที่เปลี่ยนแปลงไป ค่าตอบแทนในภาคเอกชน ฐานะการคลังของประเทศ ความแตกต่างระหว่างรายได้ของข้าราชการต่างประเภทกัน และปัจจัยอื่นที่จำเป็น สมควรปรับบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

#### สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๘ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกความใน (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) และ (๑๑) ของวรรคหนึ่ง ของมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความตามพระราชบัญญัตินี้แทน (มาตรา ๓)

๒. ให้ยกเลิกความในวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ (มาตรา ๔)

๓. ให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๖๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นเพื่อการเยียวยา เพื่อเป็นการเยียวยาให้ข้าราชการตำรวจได้รับเงินเดือน หรือเงินประจำตำแหน่งที่เหมาะสมและเป็นธรรม ให้ ก.ตร. มีอำนาจเยียวยาเป็นกรณี ๆ ไปก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๕)

๔. ให้ยกเลิกบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจท้ายพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน (มาตรา ๖)

๕. ในวาระเริ่มแรกให้ปรับเงินเดือนของข้าราชการตำรวจที่ได้รับอยู่เดิมเข้าสู่อัตราเงินเดือนในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และให้ข้าราชการตำรวจระดับ พ.๑ ระดับ พ.๒ ระดับ ป.๑ ระดับ ป. ๒ ระดับ ป.๓ ระดับ ส.๑ ระดับ ส.๒ และระดับ ส.๓ ได้รับเงินเดือนในอัตราที่สูงกว่าอัตราที่ได้รับอยู่เดิมตามบัญชีอัตราเงินเดือนท้ายพระราชบัญญัตินี้อีกหนึ่งขั้น

นางวนิดา อินทรอำนวย / จัดทำ